

'Justice must not only be done; it must also be seen to be done.'¹

Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State
t.a.v. de staatsraden:
mr. J.A.W. Scholten-Hinloopen
mr. J.E.M. Polak
mr. A.J.C. de Moor-Van Vugt
Postbus 20019, 2500 EA Den Haag

Betreft: Ernstig bezwaar tegen beslissing 202100651/4/R4 d.d. 5 augustus 2022 inzake mijn
wrakingsverzoek d.d. 21 juli 2022

Haarlo, 11 augustus 2022

Geachte staatsraden,

Op 5 augustus 2022 werd door u, in een meervoudige kamer onder voorzitterschap van mevrouw mr. J.A.W. Scholten-Hinloopen, lid van de vaste wrakingskamer, op grond van artikel 8:15 Awb en artikel 3, lid 4 onder b van de 'Wrakings- en verschoningsregeling bestuursrechterlijke colleges 2022', besloten om mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 (wraking wrakingskamer van 19 juli 2022) zonder een zitting te houden buiten behandeling te laten. Hoewel artikel 8:18 lid 5 Awb stelt dat tegen de beslissing van een wrakingskamer geen rechtsmiddel openstaat, behoud ik mij het recht voor om nadrukkelijk bezwaar te maken op grond van de juridische onjuistheid en ongeloofwaardigheid van het argument van tijdigheid waarop uw beslissing is gebaseerd.

Zowel de jurisprudentie rond de toepassing van artikel 8:15 Awb als de 'Wrakings- en verschoningsregeling bestuursrechterlijke colleges 2022' verwijst als het gaat om de rechtsregel dat gewraakt moet worden *voordat* uitspraak is gedaan, consequent naar de hoofdzaak van een gerechterlijke procedure. Met andere woorden, *de einduitspraak in de hoofdzaak bepaalt de uiterste termijn voor wraking*, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Met de hoofdzaak wordt hier bedoeld op de zaak die in beginsel aanhangig is gemaakt bij de betreffende rechtbank, zoals het beroep of het hoger beroep.

¹ Value 3, Integrity, in the Bangalore Principles of Judicial Conduct, 2006). Aangehaald uit: Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. *Leidraad onpartijdigheid en nevenfuncties in de rechtspraak*. Januari 2014. Pagina 3. <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Leidraad-onpartijdigheid-en-nevenfuncties-in-de-rechtspraak-januari-2014.pdf>. Zie ook: <https://01-strafrecht-advocaat.nl/partijdigheid-rechter-uitgewerkt/>.

Specifiek in mijn zaak betekent dit dat *voor de einduitspraak* in de hoger beroepsprocedure (RvS 202100651/1/R4), die door de gemeente Berkelland en KPN bij uw Afdeling is ingesteld naar aanleiding van het vonnis van de bestuursrechter in Arnhem van 18 december 2020 (ECLI:NL:RBGEL:2020:6699), in principe door mij gewraakt moet kunnen worden. Omdat ook het belang van de mogelijkheid tot wraking van de wrakingskamer in essentie terug te voeren is naar het recht op een eerlijk proces en een onpartijdige rechter *in de hoofdzaak*, dus in de hoger beroepsprocedure van de gemeente en KPN (eisers) tegenover ondergetekende (verweerder), moet dit uiteraard eveneens gelden voor mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022.

In strijd met vaste jurisprudentie rond de toepassing van artikel 8:15 Awb, verwijst u met betrekking tot de tijdigheid van mijn wrakingsverzoek echter naar de uitspraak van de wrakingskamer (RvS 202100651/3/R4) die op 20 juli 2022 daags na de wrakingszitting van 19 juli 2022 openbaar is gemaakt, en *niet*, zoals de jurisprudentiële regel voorschrijft, *naar de hoofdzaak* (RvS 202100651/1/R4) *waarin nog geen uitspraak is gedaan*. Dit terwijl in het door u – nota bene – in uw eigen uitspraak van 5 augustus 2022 aangehaalde artikel 3, lid 4 onder b uit de ‘Wrakings- en verschoningsregeling bestuursrechterlijke colleges 2022’ ook *expliciet* naar de hoofdzaak en de einduitspraak wordt verwezen. In rechtsoverweging 1 van uw uitspraak citeert u zelf dit artikel als volgt:

‘De wrakingskamer kan zonder daartoe een zitting te houden beslissen een verzoek om wraking niet in behandeling te nemen indien: (...); b. het is gedaan nadat *in de hoofdzaak de einduitspraak openbaar is gemaakt*; (...).’²

Door *niet* de hier genoemde einduitspraak (in de hoofdzaak), maar de uitspraak van de wrakingskamer van 20 juli 2022 als uitgangspunt te nemen wat betreft tijdigheid, hebt u een argument gevonden om mijn wrakingsverzoek, dat slechts 2 dagen na de zitting van de wrakingskamer van 19 juli 2022 bij de Afdeling is ingediend, op grond van tijdigheid en zonder zitting te houden, buiten behandeling te laten.³

Opvallend daarbij is dat u in uw beslissing van 5 augustus 2022 de vaste jurisprudentie die naar de einduitspraak in de hoofdzaak verwijst, letterlijk hebt toegepast op de uitspraak van de wrakingskamer, terwijl het hier toch om twee heel verschillende soorten uitspraken gaat. Onder rechtsoverweging 4 schrijft u:

‘Het bepaalde in artikel 8:15 van de Awb brengt mee dat een verzoek om wraking van leden, belast met de behandeling van een wrakingsverzoek, niet meer kan worden gedaan indien de beslissing op dat verzoek al openbaar is gemaakt. *Nadat op het verzoek door de wrakingskamer is beslist, is dit verzoek immers niet langer bij die wrakingskamer in behandeling*. Gelet hierop en op artikel 3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wrakingsregeling wordt het voorliggende wrakingsverzoek zonder een zitting te houden buiten behandeling gelaten.’⁴

Echter – zoals eerder vastgesteld –, zowel de genoemde wrakingsregeling als de vaste jurisprudentie rond de toepassing van artikel 8:15 Awb verwijst, in tegenstelling tot wat u hier

² Cursief: WdJ.

³ Het is opmerkelijk dat u met uw uitspraak van 5 augustus 2022 mijn vrees hebt doen uitkomen dat mijn wrakingsverzoek op tijdigheid door u zou worden afgewezen (zie mijn brief aan de wrakingskamer van 2 augustus 2022). Uw uitspraak is des te opmerkelijker omdat mijn vrees gebaseerd bleek te zijn op een onjuist uitgangspunt.

⁴ Cursief: WdJ.

stelt, wat betreft tijdigheid consequent naar de *uitspraak in de hoofdzaak*.^{5 6} Ter vergelijking in uitspraak ECLI:NL:RBNHO:2022:878 van 17 januari 2022, rechtsoverweging 2.2:

‘Op grond van artikel 8:15 van de Algemene wet bestuursrecht kan op verzoek van een partij de rechter die een zaak behandelt, worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. Uit die bepaling volgt dat een verzoek tot wraking moet worden gedaan voordat uitspraak is gedaan in de hoofdzaak. Nadat uitspraak is gedaan is de zaak immers niet langer bij de rechter of rechters in behandeling. Wraking is niet meer mogelijk. Wraking is geen rechtsmiddel tegen een gegeven beslissing.’⁷

Deze jurisprudentie moet u bekend zijn, gezien de wijze waarop u vrijwel letterlijk de formulering hebt overgenomen, maar dan anders ingevuld. Alsof de rechtspraak een invuloefening is, waar naar believen een willekeurige invulling aan kan worden gegeven. Zonder deugdelijke grond hebt u de rechtsregels uit de vaste jurisprudentie, waarvan op grond van artikel 8:15 Awb *de tijdigheid van een wrakingsverzoek steeds gerelateerd wordt aan een uitspraak in de hoofdzaak*, toegepast op een uitspraak van de wrakingskamer om vervolgens mijn wrakingsverzoek op grond van tijdigheid af te wijzen. *Dit terwijl er in de hoofdzaak nog geen uitspraak is gedaan.*

Uw beslissing is niet alleen in strijd met vaste jurisprudentie, *waarin de einduitspraak in de hoofdzaak de uiterste termijn voor wraking bepaalt*, mits aan andere voorwaarden wordt voldaan, maar is ook uitsluitend mogelijk door de grote spoed waarmee de wrakingskamer onder voorzitterschap van staatsraad mr. J.Th. Drop, na de zitting van 19 juli 2022 haar beslissing heeft genomen en openbaar gemaakt, namelijk de dag erna op 20 juli 2022. Dit wekt de schijn dat deze grote spoed is gemaakt om voor mij de mogelijkheid tot wraking van de wrakingskamer zo klein mogelijk te houden. Mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 had, nadat op 19 juli 2022 de zitting van de wrakingskamer plaatsvond, nauwelijks sneller door mij kunnen worden ingediend, uitgaande van de noodzaak om, conform artikel 8:16 lid 2 Awb, een dergelijk verzoek deugdelijk te onderbouwen. Mijn opmerking tijdens de wrakingszitting van 19 juli 2022 dat het er alle schijn van had dat de voorzitter vooral bezig was met de verdediging van zijn gewraakte collega’s, heeft ongetwijfeld het vermoeden bij hem gevestigd dat ik de wrakingskamer mogelijk zou willen wraken.

Aan het einde van de zitting van de wrakingskamer van 19 juli 2022 zei de voorzitter mr. J.Th.Drop dat de beslissing zou volgen ‘binnen tien dagen’. Dit naar aanleiding van mijn vraag wat hij onder ‘op korte termijn’ verstond. Het is strijdig met alle verwachtingen dat de uitspraak vervolgens de volgende dag openbaar is gemaakt.

Als de ondeugdelijke grond waarop u in uw beslissing van 5 augustus 2022 mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 buiten behandeling hebt gelaten in de rechtspraak wordt aanvaard, dan kan een partijdige voorzitter naar willekeur aansturen op een spoedbeslissing in een wrakingszaak en de praktische mogelijkheid tot wraking van de wrakingskamer zo

⁵ Zie ECLI:NL:RBNHO:2022:878 d.d. 7 januari 2022; ECLI:NL:RBROT:2022:6265 d.d. 15 juli 2022; ECLI:NL:RBNNE:2021:5655 d.d. 17 september 2021; ECLI:NL:RBHAA:2011:RB4258 d.d. 4 augustus 2011; ECLI:NL:RBARN:2007:BB3474 d.d. 7 september 2007.

⁶ Dit kan ook een beslissing op een verzoek om een voorlopige voorziening zijn, maar betreft wel de hoofdzaak. Zie ECLI:NL:RBNHO:2022:878 d.d. 7 januari 2022,

⁷ Cursief: WdJ.

goed als onmogelijk maken. Daarmee wordt het juridisch instrument van wraking en daarmee de rechtsbeschermende rol van de mogelijkheid tot wraking ernstig ondermijnd.⁸

Het handboek 'Algemene wet bestuursrecht. Tekst & Commentaar' geeft als toelichting bij artikel 8:15 Awb onder meer dat wraking van een wrakingskamer mogelijk is 'in uitzonderlijke situaties waarin de persoon van de rechter aan behandeling van een wrakingsverzoek door die rechter in de weg staat'.⁹ Dat daarvan sprake is, heb ik in mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 en in mijn toelichting van 2 augustus 2022 onderbouwd.

Als uit artikel 8:16 lid 1 volgt dat een verzoek tot wraking zo vroeg mogelijk moet worden ingediend, namelijk 'zodra de feiten of omstandigheden aan de verzoeker bekend zijn geworden' en artikel 8:16 lid 2 stelt dat het verzoek schriftelijk geschiedt en gemotiveerd is en het bovendien vaste jurisprudentie is dat, als aan deze voorwaarden wordt voldaan, het 'verzoek in beginsel in elke stand van het geding gedaan kan worden, ook nog na sluiting van het onderzoek'¹⁰, mits het vóór de uitspraak in de hoofdzaak wordt ingediend, dan kunt u mijn verzoek van 21 juli, dat slechts 2 dagen na de zitting van de wrakingskamer van 19 juli 2022 is ingediend, niet zonder een zitting te houden buiten behandeling laten.

Overigens is het opvallend dat u in uw uitspraak van 5 augustus 2022 *niet* de datum van de zitting van de wrakingskamer van 19 juli 2022 hebt vermeld. Een dergelijke vermelding zou zichtbaar maken hoe kort na de zitting, namelijk de dag erna, de uitspraak openbaar is gemaakt en dit zou vragen kunnen oproepen over het door de Afdeling zelf gecreëerde argument van tijdigheid om mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 (wraking wrakingskamer) zonder zitting buiten behandeling te laten. Ook merk ik op dat uw uitspraak van 5 augustus 2022 buiten de gebruikelijke termijn van 2 weken valt.¹¹

En tot slot moet ik ook hier tot mijn verbijstering constateren dat van de drie hier verantwoordelijke staatsraden twee van u in strijd met artikel 44a van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra), niet geregistreerd staan in het wettelijk verplichte register van beroepsgegevens en nevenfuncties van rechters^{12 13}. Dit betekent dat van de negen staatsraden waar ik in korte tijd mee te maken heb gehad vijf zich aantoonbaar niet aan hun

⁸ Als uw uitspraak van 5 augustus 2022, in strijd met de vaste jurisprudentie, regulier zou worden, zou dit betekenen dat een partijdige rechter, als voorzitter van de samengestelde wrakingskamer (en lid van de vaste wrakingskamer), zowel wraking van de oorspronkelijke kamer als wraking van de wrakingskamer onmogelijk kan maken, waarbij hij ernstige processuele schade kan aanrichten bij een wrakende partij. In de rol van voorzitter kan hij ten aanzien van de eerste wraking uitermate sturend optreden. Door vervolgens aan te sturen op een spoeduitspraak kan hij daarna de mogelijkheid tot of de behandeling van een tweede wraking (wraking wrakingskamer) teniet doen. Als deze gang van zaken wordt gedoogd, komt dit neer op een volledige ondermijning van de mogelijkheid tot wraking, een instrument bedoeld om het recht op een onpartijdige rechter te waarborgen.

⁹ T.C. Borman e.a. (2015). *Algemene wet bestuursrecht. Tekst & Commentaar*. Wolters Kluwer. Pagina 706.

¹⁰ *Ibidem*, pagina 709. Cursief: WdJ.

¹¹ 'Binnen twee weken beslist de wrakingskamer of uw wrakingsverzoek terecht is.'

<https://www.rechtspraak.nl/Themas/Wraking/Paginas/Procedure-om-de-rechter-te-wraken.aspx>.

Zie ook pagina 8, aanbeveling 9.4. *Aanbeveling wrakingsprotocol gerechtshoven en rechtbanken*. Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (2016). <https://01-strafrecht-advocaat.nl/wp-content/uploads/2016/11/ModelWrakingsprotocol.pdf>.

¹² <https://namenlijst.rechtspraak.nl/#!/resultaat?naam=Scholten>. Geraadpleegd 7 augustus 2022.

<https://namenlijst.rechtspraak.nl/#!/resultaat?naam=Hinlopen>. Geraadpleegd 7 augustus 2022.

¹³ <https://namenlijst.rechtspraak.nl/#!/resultaat?naam=Polak>. Geraadpleegd 7 augustus 2022.

wettelijke verplichting houden op grond van artikel 44a Wvra¹⁴. Dit betreft twee van de drie leden van de vaste wrakingskamer (zie ook mijn wrakingsverzoeken van 7 en 21 juli 2022). Een dergelijke nalatigheid zou niet mogelijk moeten zijn, zeker niet bij leden van een vaste wrakingskamer. Als de vaste wrakingskamer van de Raad van State er niet slechts is om collega's te verdedigen (wat de kamer partijdig zou maken), maar gericht is op het waarborgen van de kwaliteit van de behandeling van wrakingsverzoeken, omdat de kamer, conform de NVvR-Rechterscode, wraking beschouwt *'als een instrument dat de kwaliteit van de rechtspleging kan bevorderen'*¹⁵, dan ligt het voor de hand dat juist ook de leden van de vaste wrakingskamer het goede voorbeeld geven als het gaat om registratie in het wettelijk verplichte register van beroepsgegevens en nevenfuncties van rechters. Wat is hier aan de hand? Staan staatsraden zelf boven de wet?

Dit wringt des te meer doordat de Afdeling in mijn zaak zelf strak op procedures is gaan zitten, zelfs zodanig dat bij herhaling door mij ingebrachte argumenten en gronden, die van groot belang zijn voor mijn mogelijkheid om verweer te voeren¹⁶, niet in behandeling zijn genomen/buiten de procedure zijn geplaatst. Zelfs in die mate dat gesproken moet worden van schending van mijn recht op een eerlijk proces. Welbeschouwd kan uw tweeslachtige houding moeilijk anders worden geïnterpreteerd dan als een vorm van hypocrisie.

Op grond van het voorgaande concludeer ik dat de rechtspraak van de Raad van State in ernstige mate tekortschiet, met name als het gaat om de rechtsbescherming van burgers, en dat u met uw uitspraak van 5 augustus 2022, aangezien in de hoofdzaak (RvS 202100651/1/R4) nog geen vonnis is uitgesproken, mijn wrakingsverzoek van 21 juli 2022 op ondeugdelijke gronden buiten behandeling hebt gelaten.

Onder voorbehoud van alle rechten, verblijf ik, in afwachting van uw reactie,

W.J. de Jong

¹⁴ Hoewel van alle staatsraden op de website van de Afdeling onder 'Leden en staatsraden' een beknopt CV is opgenomen, is aan dit CV, in tegenstelling tot de registratie op Rechtspraak.nl, geen wettelijke verplichting verbonden wat betreft volledigheid. Oor een procespartij die overweegt een rechter te wraken, schieten deze CV's dus tekort. Daarmee kunnen deze vermeldingen vanuit juridisch oogpunt het register van Rechtspraak.nl niet vervangen.
<https://www.raadvanstate.nl/overrvs/organisatie/leden-staatsraden/>.

¹⁵ Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. NVvR-Rechterscode. 26 september 2011. Pagina 5.
<https://nvr.org/uploads/documenten/nvr-rechterscode.pdf>

¹⁶ Niet in de laatste plaats betreft dit het buiten de procedure plaatsen van mijn verweerschrift met 470 pagina's zorgvuldig opgebouwde bewijstlast.